

Complexnummer: 515539

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Vinkenhorst

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

515540, 515541

Woonplaats

Herwen

Gemeente

Zevenaar

Provincie

Gelderland

Hoofdadres van hoofdobject

Ossenwaard 9, 6914 KB Herwen

Complexomschrijving

Inleiding

Dit voorname BOERDERIJCOMPLEX genaamd VINKENHORST', is gelegen op een terp ver in de uiterwaarden van de oude loop van de Rijn en werd omstreeks 1870 in de trant van het Eclecticisme herbouwd bestaat uit de volgende onderdelen:

1. T-BOERDERIJ
2. KOETSHUIS met DUIVENSLAG

Het complex kreeg de naam Vinkenhorst' van de wed. S. van Embden-Verwaaijen (1802-1876?), dochter van een steenfabrikant te Pannerden, die de boerderij op grootse wijze liet herbouwen op de plaats waar voorheen een boerderij met de naam 't Hoeze' gestaan moet hebben (kaart van J. Kuiper uit 1867). Op een kaart uit de 18-de eeuw wordt de plaats met Gerlachshuus' aangeduid. De weduwe overleed in 1874 volgens haar grafsteen op het kerkhof te Herwen. In 1905 is het voorhuis van de boerderij uitgebrand. Sindsdien is de kap wel hersteld, maar de bovenverdieping van het voorhuis is onafgewerkt gebleven en de zoldervloer is niet meer aanwezig. De bovenverdieping is derhalve onbewoonbaar gebleven. Van 1905 tot 1918 werd het complex gepacht van Van Embden door de Duitse boer Schlaghekke. Tijdens deze pacht verkocht Van Embden het complex aan Th. Daams (steenfabrikant te Tolkamer). In 1918 werd de fam. Sloot de pachter van het complex. In 1943 werd het complex verkocht aan N.V. Raterink Arntz te Bemmelen. In 1975 tenslotte werd de fam. Sloot zelf eigenaar. Het complex ligt op

grote afstand van de Kruisdijk tussen de Herwensedijk en de Polderdijk. Bij de boerderij behoorde het gehele land tot aan de dijk, en nog veel meer eromheen, inclusief de boerderijen die hierop stonden. De oorspronkelijke Van Embdenhof bevond zich rechts halverwege de toegangsweg. Het pand ligt op een flinke verhoging in de voormalige uiterwaarden van de Rijn. Aan de oostzijde, naast het voorhuis, bevindt zich een koetshuis waarin een duivenslag is opgenomen. Op de bij de boerderij gelegen schuren is de bescherming van rijkswege niet van toepassing. Op het talud voor het voorhuis bevinden zich nog drie forse bomen: een oude plataan, een oude linde en een oude esdoorn. Ook voor de voorgevel bevinden zich forse bomen.

Waardering

BOERDERIJCOMPLEX genaamd VINKENHORST' bestaande uit een T-BOERDERIJ en een KOETSHUIS met DUIVENSLAG, herbouwd omstreeks 1870 in Eclectische stijl in opdracht van de wed. S. VAN EMBDEN-VERWAAIJEN.

- Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een voorname T-boerderij met een koetshuis met duivenslag met stijlkenmerken van het Eclecticisme uit het derde kwart van de negentiende eeuw dat in deze periode nog sterk onder invloed van het Neo-Classicisme staat. Door de forse bouwmassa, de brede symmetrisch ingedeelde voorgevel van het voorhuis, de toegepaste bouwstijl en het pleisteren van de gevels verkreeg het geheel het karakter van een kleine buitenplaats hetgeen in de boerderijbouw als relatief zeldzaam kan worden beschouwd. Het complex valt op door hoogwaardige esthetische kwaliteiten die onder meer tot uitdrukking komen in de gave verhoudingen van de boerderij, het materiaalgebruik en de detaillering. Een opvallend element vormt de veranda met gietijzeren zuiltjes die vrijwel de volledige breedte van de zijgevel van het voorhuis inneemt.

- Van stedenbouwkundige waarde door de markante situering op een terp ver in de uiterwaarden van de oude loop van de Rijn, waar deze boerderij samen met enkele andere in dit gebied gesitueerde boerderijen een belangrijk historisch gegroeid ensemble vormt. Het complex Vinkenhorst' is aldus van bijzondere betekenis voor het aanzien van het gebied langs de Oude Rijn. De oude bomen op het erf versterken de monumentale waarden van het complex.

- Van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de agrarische ontwikkeling van het gebied langs de Oude Rijn en als uitdrukking van een maatschappelijke ontwikkeling: het complex verwijst als hereboerderij in eigendom van een steenfabrikant nog duidelijk naar de toenmalige sociale verhoudingen op het platteland. De steenfabricage heeft een grote rol gespeeld in de ontwikkeling in de tweede helft van de negentiende eeuw in het gebied tussen de Oude Rijn en de Rijn en zorgde voor een nieuwe maatschappelijke elite die de sociale gelaagdheid van de streek aanzienlijk zou veranderen. Tevens van belang als uitdrukking van de sterk onder Duitse invloed staande typologische en stilistische ontwikkelingen in de boerderijbouw in de tweede helft van de negentiende eeuw in de streek gevormd door de Liemers en de Ooypolder.

Monumentnummer*: 515540

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 4 september 2000
Kadaster deel/nr: 18931/35

Monumentnaam**

Vinkenhorst

Complexnummer

515539

Complexnaam

Vinkenhorst

Woonplaats*

Herwen

Gemeente*

Zevenaar

Provincie*

Gelderland

Straat*

Ossenwaard

Nr*

9

Toev.*

Postcode*

6914 KB

Woonplaats*

Herwen

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

HERWEN

Sectie*

B

Kad. object*

2368

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

Deze T-BOERDERIJ bestaat uit een groot rechthoekig voorhuis van twee verdiepinglagen en afgedekt met een flauw schilddak met bitumineuze dakbedekking. Aan de noordwestzijde is hier tegenaan het forse achterhuis gebouwd met hoge zijmuren en een wolfsdak (nu gedekt met golfplaten, vroeger pannen).

De forse bouwmassa van het VOORHUIS is geheel gepleisterd en wordt geaccentueerd door dubbele hoekpilasters in de voorgevel en enkele in de zijgevel. De pilasters steken boven de dakrand uit en worden aan de bovenzijde beëindigd met een blokvormig kapiteel-achtige uitkragende bekroning. De achtergevel van het voorhuis heeft een cordonlijst met bloktandprofiel ter hoogte van de verdiepingvloer die doorloopt over de hoekpilasters. De bouwmassa wordt beëindigd met een hoofdstel met architraaf, een fries met consoles die de kroonlijst ondersteunen waarbij in de voorgevel dubbele consoles zijn aangebracht. De zinken mastgoten zijn later aangebracht. Alle ramen en deuropeningen in de gevels van het voorhuis zijn segmentboogvormig beëindigd. De oorspronkelijk van roedenverdelingen voorziene schuiframen zijn vervangen of vastgezet en zijn bestaan nu uit enkelruits onderramen en enkelruits bovenlichten. De vensteropeningen op de verdieping zijn voorzien van hardstenen onderdorpels. Op de begane grond zijn de vensters van nieuwe luiken voorzien. Het voorhuis is gedeeltelijk onderkelderd. Links en rechts achteraan onder het voorhuis bevindt zich een oude kelder met gedrukt

tongewelf. De beide kelders zijn onderling gescheiden door een dichtgezet stuk ter breedte van de gang erboven. De kelders zijn vermoedelijk overblijfselen van de voorganger van het huidige voorhuis. De linker kelder is toegankelijk van buitenaf (onder terras), maar toont nog de oude trapopgang naar binnen toe, die echter is dichtgezet. De rechter kelder heeft nog de oorspronkelijke toegang en trap van binnen uit (uitkomend op de hal in het achterhuis).

De VOORGEVEL is vijf traveeën breed met in het midden een risaliet waarin zich de voordeur bevindt. Deze risaliet wordt aan weerszijden geaccentueerd met hoekpilasters die boven het dak uitkomen en het geheel wordt beëindigd met een soort gewelfd (segmentboogachtig) fronton. De voordeur bereikt men via een bordes van twee treden hoog en bevindt zich in een omlijst portaal. De hoge dubbele paneeldeur is voorzien van diamantkopversieringen. Het bovenlicht is voorzien van een enkelruits raam. Op de verdieping zijn de terugliggende raamopeningen in de tweede en vierde travee dichtgemetseld. De luiken zijn op de verdieping allen verdwenen, maar de duimen zijn nog aanwezig. Het raam boven de voordeur heeft nog een tweedeling in het bovenlicht.

De RECHTER ZIJGEVEL is twee traveeën breed met in het midden een strook met drie boven elkaar geplaatste kleine (WC-)raampjes, segmentboogvormig beëindigd. De raamopeningen in de eerste travee zijn dichtgemetseld. In tweede travee uitsluitend op de begane grond nog een raaminvulling en luiken gelijk aan die in de voorgevel. De LINKER ZIJGEVEL heeft over de gehele breedte tussen de hoekpilasters een veranda met verhoogd bordes. Dit bordes steekt in het midden half rond naar buiten. Vier dubbele gietijzeren kolommen met kapiteeltjes ondersteunen het lessenaarsdak met getoogde ijzeren onderrand versiering. Eveneens rijk bewerkt ijzeren bordeshek. Op de begane grond bevinden zich twee ramen waartussen een deuropening met een omlijsting beëindigd met een geblokte hanekam. De deuropening is voorzien van een paneeldeur en een enkelruits bovenlicht. Rechts van de deur bevindt zich een hardstenen plaat met de tekst: Herbouwd door de wed. S. van Embden-Verwaaijen, G:H:S:E: van Embden, G:J:H: van Embden, J:W:A: van Embden, F:L:H: van Embden'. Op de verdieping lopen de dichtgemetselde linker en rechter raamopening verder door naar beneden dan de middelste. en een ongedeeld bovenlicht. Overal zijn nog de duimen van de verdwenen luiken zichtbaar.

De ACHTERGEVEL (van voorhuis): voor een groot gedeelte is hier het achterhuis tegenaan gebouwd. Links bevindt een klein raam op de verdieping. Rechts bevindt zich een dichtgemetselde grote raamopening op de verdieping. Op de begane grond een raam als in de voorgevel.

Het talud loopt aan de zijde van het ACHTERHUIS duidelijk af ten opzichte van het voorhuis, waardoor met name de linkerzijgevel een grote hoogte heeft gekregen. Deze gevel heeft ook de allure van een voorgevel. Erachter bevonden zich gedeeltelijk kantoortjes en pas daarachter de echte stal. De LINKER ZIJGEVEL is ongepleisterd. In oorsprong zes traveeën, waarvan de derde van links iets naar voren springt (risaliet) en vroeger een deur bevatte met ervoor een bordestrap. Nu bevindt zich hier een raam gelijk aan de overige. Erboven is nog steeds een ovaal rozet met (vroeger) een hertekop erin aanwezig. De (oorspronkelijke) ramen zijn zesruits ramen segmentboogvormig beëindigd. De waterlijst met bloktandvormige ornamentering van het voorhuis is in deze gevel van het achterhuis doorgezet. Boven deze waterlijst bevinden zich in een soort mezzanino in de traveeën steeds kleine verticale ramen met tweedeling en segmentboogvormig beëindigd. In de vijfde travee is het raam op de begane grond vervangen door een breed horizontaal nieuw raam met rechts ervan (in de oorspronkelijke zesde travee) een deur, segmentboogvormig beëindigd. Tussen de vijfde en zesde travee is op de verdieping een extra horizontaal driedelig nieuw raam aangebracht. Bij de dakrand (onder de waarschijnlijk later aangebrachte zinken mastgoot) is de gevel iets uitkragend. Onder het verbrede terras in de oksel van het voorhuis en het achterhuis

bevindt zich de entree naar één van de twee kelders. De ACHTERGEVEL is aan de onderzijde tot aan de eenvoudige waterlijst gepleisterd, daarboven is de gevel uitgevoerd in schoonmetselwerk dat oorspronkelijk ook gepleisterd is geweest. In onderste deel zijn nieuwe schuifdeuren gezet voor de oude deeldeuropening. Aan weerszijden bevindt zich een niet oorspronkelijk liggend driedelig stalraam en geheel links en rechts een half rond beëindigde staldeur. De aanbouw aan de rechter zijgevel en de parallel aan het achterhuis gelegen schuur vallen niet onder de bescherming.

Waardering

T-BOERDERIJ, herbouwd omstreeks 1870 in Eclectische stijl in opdracht van de wed. S. VAN EMBDEN-VERWAAIJEN.

- Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een voorname T-boerderij met stijlkenmerken van het Eclecticisme uit het derde kwart van de negentiende eeuw dat in deze in periode nog sterk onder invloed van het Neo-Classicisme staat. Door de forse bouwmassa, de brede symmetrisch ingedeelde voorgevel van het voorhuis, de toegepaste bouwstijl en het pleisteren van de gevels verkreeg het geheel het karakter van een kleine buitenplaats hetgeen in de boerderijbouw als relatief zeldzaam kan worden beschouwd. De boerderij valt op door hoogwaardige esthetische kwaliteiten, zoals deze onder meer tot uitdrukking komen in de gave verhoudingen van de boerderij, het materiaalgebruik en de detaillering. En opvallend element vormt de veranda met gietijzeren zuiltjes de vrijwel de volledige breedte van de zijgevel van het voorhuis inneemt.

- Van stedenbouwkundige waarde als essentieel en functioneel onderdeel van het boerderijcomplex Vinkenhorst' dat van bijzondere betekenis is voor het aanzien van het gebied langs de Oude Rijn.

- Van cultuurhistorische waarde als onderdeel van het boerderijcomplex Vinkenhorst' dat van belang is als bijzondere uitdrukking van de agrarische ontwikkeling van het gebied langs de Oude Rijn en als uitdrukking van een maatschappelijke ontwikkeling i.c. de opkomst, als gevolg van de baksteenindustrie, in de tweede helft van de negentiende eeuw, van een nieuwe maatschappelijke elite die de sociale gelaagdheid van de streek aanzienlijk zou veranderen. Tevens van belang als uitdrukking van de sterk onder Duitse invloed staande typologische en stilistische ontwikkelingen in de boerderijbouw in de tweede helft van de negentiende eeuw in de streek gevormd door de Liemers en de Ooypolder.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

Monumentnummer*: 515541

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 4 september 2000
Kadaster deel/nr: 18931/35

Complexnummer

515539

Complexnaam

Vinkenhorst

*Woonplaats**

Herwen

*Gemeente**

Zevenaar

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Ossenwaard

*Nr**

9

*Toev.**

*Postcode**

6914 KB

*Woonplaats**

Herwen

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

HERWEN

*Sectie**

B

*Kad. object**

2368

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

Het KOETSHUIS met DUIVENSLAG is opgetrokken op een rechthoekige plattegrond en bestaat in de lengterichting uit drie traveeën. De zijgevels worden geleed door lisenen met terugliggende spaarvelden ertussen. In de voorgevel bevinden zich twee nieuwe recht beëindigde gevelopeningen ten behoeve van de garage en de melkkamer. Erboven bevindt zich een oorspronkelijke duivenslag bestaande uit drie getoogde nissen waarvan de middelste hoger is. De dakrand wordt door trapvormig uitkragend metselwerk gersierd. In de achtergevel bevindt zich een rond venster, in de rechterzijgevel bevindt zich (in het gedeelte waar zich niet de aanbouw tegenaan bevindt) een rondboogvenster.

Waardering

KOETSHUIS met DUIVENSLAG, gebouwd omstreeks 1870 in Eclectische stijl in opdracht van de wed. S. VAN EMBDEN-VERWAAIJEN.

- Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een koetshuis met stijkenmerken van het Eclecticisme uit het derde kwart van de negentiende eeuw. Het koetshuis valt op door hoogwaardige esthetische kwaliteiten uitdrukking komen in de gave verhoudingen, het materiaalgebruik en de detaillering. Opvallende elementen vormen de duivenslag in de voorgevel en de hoeklisenen en het siermetselwerk in de topgevels.
- Van stedenbouwkundige waarde als functioneel onderdeel van het boerderijcomplex 'Vinkenhorst'.
- Van cultuurhistorische waarde vanwege het bouwtype dat opvalt door de combinatie van een koetshuis met een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

duivenslag.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen
Sport, recreatie, vereniging en horeca

Subcategorie

Opslag
Dierenverblijf (J)

Functie

Koetshuis (G)
Duivenhok(J)